

Provincie Zuid-Holland

T.a.v. Ondertekenaars coalitieakkoord 'Elke dag beter. Zuid-Holland.'

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

Datum: 29 augustus 2019

Onderwerp: 'Elke dag beter. Zuid-Holland.' Coalitieakkoord 2019-2023

Geachte heer Vermeulen, heer Schonewille, heer Potjer, mevrouw Koning en mevrouw Bom-Lemstra,

Van harte gefeliciteerd met uw coalitieakkoord 'Elke dag beter. Zuid-Holland.'. De samenwerkende Zuid-Hollandse natuur- en landschapsorganisaties (NLO) kijken er naar uit om in de komende vier jaar samen met u Zuid-Holland beter én groener te maken! Het coalitieakkoord biedt daartoe vele aanknopingspunten, waar wij blij mee zijn. Hierbij geven wij graag onze reactie op het akkoord. Deze reactie is ook afgestemd met Staatsbosbeheer, die onze voorstellen en opmerkingen van harte ondersteunt.

Biodiversiteit

Wij vinden het positief dat u in uw coalitieakkoord onderstreept de doelen van het Natuurpact, de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) onderschrijft en dat u de biodiversiteit in Zuid-Holland wilt versterken. Dit is ook hard nodig. Recente onderzoeken wijzen uit dat de biodiversiteit schrikbarend hard achteruit gaat en dat dit een bedreiging vormt voor het welzijn van de mens. De omvang van de ecologische opgave waar we voor staan is vergelijkbaar met die van de klimaatopgave. De stikstofuitspraak van de Raad van State die u in uw coalitieakkoord ook aanhaalt is een gevolg van de slechte staat waarin de natuur verkeert. Economische ontwikkeling heeft ook keerzijden en loopt nu tegen grenzen aan. Het is daarom zaak om, ook met het oog op de woningbouwopgave, snel maatregelen te nemen die leiden tot een werkelijke flinke reductie van de stikstofemissies. Het verbaast ons enigszins dat u hier in uw coalitieakkoord nog geen voorstellen voor doet, want dit zal één van de grote thema's worden voor de komende vier jaar waarvoor de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft. Een eindige milieugebruiksruimte vraagt om het maken van scherpe keuzes en het stellen van prioriteiten. Door gezamenlijk uitvoering te geven aan uw ambities wat betreft het versterken van natuur willen wij werk maken van het op orde brengen van milieuecondities, het realiseren van een robuust netwerk van natuurgebieden en het beschermen en herstellen van duurzame populaties van soorten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld ook om uitbreiding en het realiseren van bufferzones rond kwetsbare natuurgebieden om deze gebieden beter weerbaar te maken tegen invloeden van buitenaf. Met dit herstel kunnen we ervoor zorgen dat de Zuid-Hollandse natuur weer tegen een stootje kan waardoor tevens meer economische ontwikkelruimte ontstaat.

Landschap en ruimte

In Zuid-Holland is de ruimte schaars en concurreren verschillende functies dikwijls om de beschikbare ruimte. Gezien de opgave op het gebied van woningbouw, de energietransitie, bereikbaarheid en biodiversiteit zal deze kwestie ook in de komende jaren volop aan de orde zijn. Wij zijn dan ook blij

dat u in het coalitieakkoord aangeeft hier regie op te willen houden. U wilt terecht met het ruimtelijke instrumentarium proactief sturen op het op de juiste plek krijgen van economische functies en u geeft aan de meest waardevolle landschappen en natuurgebieden te willen ontzien wat betreft de plaatsing van windmolens en woningbouw. Wij juichen een strategie waarbij landschappelijke waarden leidend in plaats van lijdend zijn ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen van harte toe. Wij zijn dan ook blij dat u aangeeft dat de typische Zuid-Hollandse landschappen bij ons erfgoed horen en het waard zijn om te koesteren. Wij doen graag voorstellen hoe we de geschiedenis van deze landschappen onder een breder publiek goed toegankelijk kunnen maken via onze vrijwilligers en andere ambassadeurs.

Natuur en mensen

In uw coalitieakkoord kiest u ervoor om nieuwe woningen primair te bouwen in het bestaand bebouwd gebied. Wij dringen er bij u op aan om hieraan vast te blijven houden. Snel bouwen op deze locaties is misschien niet altijd makkelijk, maar op lange termijn zijn de voordelen groter dan de nadelen, bijvoorbeeld omdat voorzieningen en infrastructuur al aanwezig zijn en dus niet nieuw aangelegd moeten worden zoals bij nieuwe uitleglocaties zou moeten gebeuren. Het kiezen voor bouwlocaties zoals Valkenburg en de Zuidplaspolder zoals in het verleden is gedaan, is ons inziens dan ook onverstandig en zou in de toekomst niet meer moeten gebeuren. Door te bouwen binnen bestaand bebouwd gebied kunnen de waardevolle open landschappen, de groene longen van de provincie, zo veel mogelijk gespaard blijven. Inzet op verdichting vraagt wel om extra aandacht voor het leefklimaat binnen dorpen en steden. Wij pleiten er dan ook voor om verdichting en vergroening van de bebouwde omgeving hand in hand te laten gaan, bijvoorbeeld door in te zetten op natuurinclusief bouwen. Het dicht bij elkaar brengen van natuur en mensen is tevens belangrijk om het draagvlak voor natuur te behouden. Naast fysieke maatregelen zijn zaken als de ondersteuning van groene vrijwilligers en groene initiatieven en natuureducatie hierbij van groot belang. De ondersteuning van vrijwilligers en groene participatie staat echter onder druk omdat de structurele middelen hiervoor zijn teruggelopen. Zonder professionele en gedegen ondersteuning van vrijwilligers is het echter onmogelijk om de doelstellingen uit het akkoord te halen. Ook zal de verstedelijking een toename van de recreatiedruk op de groene gebieden rond de stad met zich meebrengen. Om deze druk te kunnen opvangen en niet ten koste te laten gaan van de natuur- en belevingswaarde is het nodig om het beheer van bestaande recreatiegebieden goed te borgen en om een toename van het areaal aan natuur- en recreatiegebieden gelijk op te laten lopen met een toename van inwoners van de steden. We zijn dan ook blij met uw voornemen om hierin te willen investeren.

Landbouw

In uw coalitieakkoord lezen wij een onderkenning van de noodzaak voor veranderingen in de landbouw omdat de huidige, gangbare landbouw tegen grenzen aanloopt op het gebied van milieu, natuur en financiële houdbaarheid. Wij ondersteunen de koers naar een duurzame en natuurinclusieve landbouw van harte. Wij zijn dan ook graag bereid om, samen met u en de agrarische sector, mee te denken over het uitwerken van het coalitieakkoord naar concretere ambities, programma's en projecten om invulling te geven aan deze ambities. Niet alle boeren zullen in deze transitie mee willen of kunnen gaan. In lijn met de huidige trend zullen ook in de komende jaren agrarische bedrijven stoppen. Door stoppers op een nette manier in de gelegenheid te stellen hun bedrijf te beëindigen, kan de grond vervolgens ingezet worden voor maatschappelijke doelen op het gebied van natuur en landschap. De grond in Zuid-Holland is te schaars en de behoefte aan grond

voor maatschappelijke doelen is te groot om de invulling van grond van vrijkomende boeren volledig aan de markt over te laten. Wij denken graag met u mee over hoe hier het beste mee om te gaan.

Governance

In de vorige collegeperiodes verliep een groot deel van de groene investeringen via de landschapstafels. In uw coalitieakkoord missen wij duidelijkheid of u deze werkwijze zult voortzetten. Hoewel de werkwijze via de landschapstafels naast voordelen zeker ook een aantal nadelen kent (zoals dat voor iedere werkwijze zal gelden), willen wij u graag meegeven dat het stopzetten van de landschapstafels zou betekenen dat deze opgebouwde netwerken weer uiteenvallen en de uitvoering van de opgezette programma's in veel gevallen niet of slechts beperkt doorgezet zal kunnen worden.

Realisatiekracht

Wij onderschrijven veel van uw ambities op het gebied van natuur en landschap, maar constateren tegelijkertijd dat de incidentele middelen van € 5 miljoen die u vrij maakt voor landbouw, natuur en bodemdaling erg beperkt zijn in relatie tot de opgaven en ambities. Wij stellen voor om deze middelen in te zetten voor een, samen met stakeholders op te zetten, impulsprogramma voor natuur en landschap waarbij tevens verkend wordt hoe extra middelen kunnen worden aangetrokken. Uit recent onderzoek dat wij hebben laten uitvoeren blijkt dat het mogelijk is om meer middelen vrij te maken in de provinciale begroting. Wij denken daarover graag met u mee. Daarnaast is het ook belangrijk dat plannen die voorzien zijn van een budget daadwerkelijk tot uitvoering komen. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Daarom zijn wij graag bereid om na te gaan of we tot nieuwe samenwerkingsvormen kunnen komen die leiden tot een grotere realisatiekracht. Wij gaan hierover binnenkort graag met u in gesprek zodat we samen Zuid-Holland elke dag beter kunnen maken!

Met vriendelijke groeten,

Namens IVN Natuureducatie, Natuurmonumenten, Het Zuid-Hollands Landschap en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland,

A.P. Ouwehand,
Directeur Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

Afschrift aan: Kandidaat-gedeputeerden, Provinciale Staten